

504 že aj týmto spôsobom sa zdôrazňuje význam Slovenska v budúcom usporiadaní republiky. Vidím v tom vyjadrenú snahu československej vlády, aby Česi a Slováci ako plnoprávni a rovnoprávni v bratskom dorozumení a plnej zhode budovali si svoj štát.

Myslím, že aj okolnosť, že pre túto funkciu som bol vybraný ako vojenská osoba má svoj význam. Vláda tým zrejme dáva najavo dôležitosť aj vojenskej stránky poslania delegácie, lebo veď vojna ešte není skončená a prvé úkoly delegácie budú v úzkej súvislosti s ďalším vedením boja.

3. Jaký vliv podle Vašeho mínění bude míti nynější hrdinný boj Slováků na česko-slovenský poměr a budoucí postavení slovenského národa v ČSR?

Terajšie udalosti na Slovensku sú najjasnejším dôkazom zmýšľania ľudu. Sú dôkazom, že všetok ľud Slovenska zmýšľa tak, ako vojaci, ktorí prešli k Rudej armáde a k čsl. vojsku alebo k partizánom. Všetky tieto okolnosti rehabilitujú Slovákov za zradu, ktorú napáchali bratislavskí pomáhači Nemcov. Slovenský ľud svojím bojom, svojimi obeťami prejavuje takú oddanosť Československej republike, že to musí mať a podľa môjho presvedčenia aj bude mať veľmi blahodarný vliv na budúci vývoj pomeru Čechov a Slovákov. Tento musí byť založený na zásadách vzájomného rešpektu a rovných práv.

4. Jak odhadujete možnosti rychlého formování čsl. armády na osvobozeném území?

Odpoveď na túto otázku je nie jednoduchá. Všetky naše odhady sú založené na určitých predpokladoch, ktoré ovšem v priebehu udalostí môžu byť značne zmenené a môžu byť veľmi rôzne na rôznych územiach štátu. Všetko záleží na tom, aké pomery tam nájdeme. Naše prípravy smerujú k tomu, aby sa s formovaním vojenských jednotiek mohlo bezodkladne započat', aby tieto sa mohli spolu s osloboditeľskou armádou zúčastniť ďalšieho boja, mohli obsadiť celé územie republiky a zabezpečiť jej hranice.

„Československé listy“, 15. 9. 1944, čís. 17, roč. II.

292

1944, september 15. Praha. — Nariadenie nemeckého štátneho ministra pre Čechy a Moravu K. H. Franka o treste smrti za neoprávnené prekročenie hraníc medzi protektorátom a Slovenskom.

Na základe § 1 nariadenia o dosadení práva v protektoráte Čechy a Morava zo dňa 7. júna 1939 (Reichsgesetzblatt I. str. 1039) sa nariaďuje:

§ 1

Kto neoprávnené prekročí alebo pokúsi sa prekročiť nemecko-slovenské hranice pozdĺž protektorátu Čechy a Morava, potrestá sa smrťou.¹

¹ V inventári fondu Landgericht Brünn (Nemecký zemský súd v Brne) v SA Brno (f. C 43) sú záznamy o troch súdnych procesoch, v ktorých sa za prestup hraníc vyniesli tresty smrti proti piatim protektorátnym príslušníkom. Súdne spisy však neboli v príslušných kartónoch na mieste, preto nemôžeme uviesť o týchto procesoch žiadne podrobnosti. Na smrť odsúdení boli Josef Skokan, nar. 23. 3. 1910 v Brandýse nad L. (kart. 56, 4 KLs So 173/44), Jan Pavlásek, nar. 2. 7. 1922 v Morávke a Václav Baláš, nar. 31. 7. 1926 tamtiež (kart. 57, 10 KLs So 264/44), Alois Pařízek, nar. 25. 7. 1922 v Ptení a Vítězslav Šrom, nar. 17. 6. 1922 vo Vršove (tamtiež, 10 KLs So 259/44).

V materiáli londýnskeho čs. min. zahraničia, v zpráve z 3. 10. 1944, sú tieto údaje o prechodoch

Nariadenie vstupuje v platnosť 16. septembra 1944 o 12. hod. na poludnie.

Nemecký štátny minister pre Čechy a Moravu Frank.

„Verordnungsblatt des deutschen Staatsministers für Böhmen und Mähren“, 1944, čís. 18, 15. 9. 1944. (Z nemčiny preložil JŠ.)

293

1944, september 15. Praha. — Súrny ďalekopis štátneho ministra K. H. Franka ríšskemu protektorovi dr. Frickovi, t. č. v Kempfenhausene, s oznámením, že vzhľadom na zostrenú situáciu v protektoráte po vypuknutí povstania na Slovensku bude vykonávať právo milosti v zastúpení ríšskeho protektora Frank sám.

Tajné

Veľavážený pán ríšsky protektor!

Napätá situácia v protektoráte, ktorá sa zostruje najmä vzhľadom na udalosti na Slovensku, si vyžaduje, aby sa o milosti rozhodovalo s najväčším urýchlením v tých hrdelných prípadoch, v ktorých vzhľadom na ich význam musí nasledovať vykonanie rozsudku hneď po odsúdení. Doterajší postup, podľa ktorého som aj také súrne prípady prenechal Vašmu rozhodnutiu, je za terajšieho stavu zdĺhavý. Preto Vás prosím, aby ste súhlasili, aby som v uvedených prípadoch, pokiaľ si to vyžaduje politická situácia, v otázke milosti vo Vašom zastúpení rozhodol ja. Trestné veci, ktoré nemajú tento zvláštny charakter, aj naďalej sa, samozrejme, postúpia Vám tak ako dosiaľ. Bol by som povďačný za telegrafický súhlas obratom.

Heil Hitler
Váš
Frank v. r.

SÚA Praha. S 110-4-272/56. Strojopisný koncept odoslaného ďalekopisu, parafovaný K. H. Frankom. (Z nemčiny preložila IK.) — J. Tesař, „Dokumenty ke vztahu mezi Slovenským národním povstáním a českými zeměmi“. „Historie a vojenství“, 1964, príloha k čís. 3, s. 123.

Ľudí z protektorátu na Slovensko a odvetných opatreniach nacistických úradov: „Češi stále prechádzajú na Slovensko, aby sa zúčastnili otvoreného boje na oslobodenom území.

Dne 22. září prechádzala skupina v oblasti Nového Hrozenkova. Prechod byl předčasně prozrazen. Přecházející byli zaskočeni německou hlídkou. Velitel skupiny byl zastřelen a dva ze skupiny byli pro výstrahu Němci pověšeni na mostě k Novému Hrozenkovu.

Brzy na to skupina moravských a slovenských partyzánů přepadla pohraniční strážnici a vyhodila ji do vzduchu. Z desíti Němců zůstali na živu tři, které partyzáni pověsili s vývěskou: To je za ty na mostě.“ (SÚA Praha, A 1-50-10/6/32.)

Podľa zprávy Zdenu-Krátkeho z 29. 9. 1944 Berger připojil k Frankovmu nariadeniu z 15. septembra 1944 túto doložku: „Ten istý trest stihne aj toho, kto by chcel prejsť zo Slovenska do Protektorátu.“ (VHA Praha. Západ I, HV Londýn, 9/3/4. VI 0929275/44.)